

Sara Mesa

ΕΝΑΣ ΕΡΩΤΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΜΑΡΙΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

ΙΚΑΡΟΣ

Η Νατ προσπαθεί να δικαιολογηθεί. Ήθελε ν' αγοράσει έναν, λέει. Όταν θα φύγει από την Εσκάπα, θα τον πάρει μαζί της. Εκείνος τη λοξοκοιτάζει, δίνοντάς της να καταλάβει πως δεν την πιστεύει.

«Κι εδώ τι ήρθες ν' αγοράσεις; Εργαλεία για να φτιάξεις όλα τα σπασμένα που βρήκες;»

Η Νατ κουνάει το κεφάλι της.

«Όχι, πράγματα για το περιβόλι».

«Θα φτιάξεις περιβόλι;»

«Τα στοιχειώδη... Απ' όσο ξέρω, οι πιπεριές και οι μελιτζάνες μεγαλώνουν γρήγορα. Τουλάχιστον θα προσπαθήσω».

Ο Πίτερ την πιάνει από το χέρι και πλησιάζει περισσότερο.

«Μην αγοράζεις τίποτα», ψιθυρίζει.

Της λέει ότι μπορεί να της δανείσει αυτός τα εργαλεία που χρειάζεται. Της λέει επίσης πως ίσως θα έπρεπε να ξεχάσει την ιδέα του περιβολιού. Το δικό της οικόπεδο έχει να καλλιεργηθεί χρόνια· η γη είναι εντελώς στέρφα· χρειάζονται πολλές μέρες σκληρής δουλειάς για να συμμαζευτεί, εκτός από ένα σοβαρό ποσό για λιπάσματα και κομπόστ. Αν βέβαια το έχει μεράκι –η Νατ στέκεται στη λέξη *μεράκι*– θα μπορούσε να βάλει ένα χέρι, αλλά οπωσδήποτε δεν θα τη συμβούλευε να το κάνει. Παρότι της μιλάει γλυκά, στον τόνο του Πίτερ υπάρχει μια σιγουριά που δεν περιμένει απάντηση, η σιγουριά του ειδικού. Η Νατ γνέφει καταφατικά, τον περιμένει να τελειώσει τα ψώνια του. Καλώδια, μετασχηματιστές, κατσαβίδια, τανάλια: όλα πολύ επαγγελματικά, πολύ συγκεκριμένα, καμιά σχέση με την ασάφεια μέσα στην οποία κινείται εκείνη.

Στο δρόμο, δίπλα της, ο Πίτερ περπατάει με το αθλητικό του βιάδισμα, στητός αλλά ευέλικτος. Ο τρόπος που κινείται έχει τέτοια χάρη, είναι τόσο διαφορετικός από αυτών που βρίσκο-

νται γύρω τους, που τη Νατ την κυριεύει περηφάνια που βρίσκεται δίπλα του, εκείνο το είδος περηφάνιας που έχει να κάνει με τη γνησιότητα και τη δύναμη. Τα μάγια χάνονται όταν της δείχνει τα βιτρό του Δημαρχείου.

«Είναι πολύ ωραία, ε; Εγώ τα έφτιαξα».

Της Νατ ούτε ωραία της φαίνονται ούτε νομίζει πως ταιριάζουν με το κτήριο από γυμνό τούβλο, παρότι λέει ακριβώς το αντίθετο: τι ωραία που του πηγαίνουν. Ο Πίτερ την κοιτάζει με εκτίμηση. Ακριβώς αυτό, λέει, είναι που αναζητάει στη δουλειά του, την ενσωμάτωση στο σύνολο.

«Το Πετάκας δεν είναι το πιο όμορφο μέρος του κόσμου, αλλά, στο μέτρο του δυνατού, πρέπει κανείς να συμβάλλει στον εξωραϊσμό του περιγυρού του, έτσι δεν είναι;»

«Οπότε είσαι...;» Η Νατ δεν ξέρει την ακριβή λέξη γι' αυτόν που φτιάχνει βιτρό.

«Υαλογράφος; Ναι, μάλλον κάτι περισσότερο από υαλογράφος. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι είμαι ένα τεχνίτης του γυαλιού και του χρώματος. Ας πούμε δηλαδή ότι δεν περιορίζομαι στο να κλείνω παράθυρα».

«Ε, βέβαια», του λέει και χαμογελά.

Πίνουν μια μπίρα σ' ένα από τα μαγαζιά της πλατείας. Η μπίρα είναι πολύ παγωμένη και η Νατ νιώθει καλά. Ο Πίτερ την κοιτάζει έντονα –υπερβολικά έντονα, σκέφτεται εκείνη–, αλλά τα μάτια του είναι γλυκά κι αυτό μαλακώνει την αμηχανία της. Η συζήτηση επιστρέφει στο σπιτονοικοκύρη της –αυτόν τον αναιδή, επαναλαμβάνει–, τα εργαλεία και το ακατάλληλο έδαφος. Επιμένει να της δανείσει τα απαραίτητα. Θα είναι αρκετό να καθαρίσει σε βάθος το οικόπεδο, ν' αφήσει ανοιχτωσιά για να βάλει ένα τραπεζάκι και μερικές ξαπλώστρες,

και να φυτέψει κατόπιν πικροδάφνες και γιούκες, ή παχύφυτα κατάλληλα για το σκληρό κλίμα. Κοντά στο Πετάκας υπάρχει ένα τεράστιο φυτώριο, πολύ φτηνό, μπορούν να πάνε μαζί μια μέρα αν θέλει. Το σχέδιο για το περιβόλι μοιάζει πλέον να έχει αποκλειστεί εντελώς. Η Νατ ούτε που το αναφέρει ξανά.

Τις επόμενες μέρες τις αφιερώνει στον εξωτερικό χώρο του σπιτιού. Σηκώνεται νωρίς για ν' αποφύγει τη ζέστη, όμως ακόμη κι έτσι ιδρώνει διαρκώς και η αίσθηση της βρομιάς την καταδιώκει όλη μέρα. Σφουγγαρίζει καλά καλά τη βερνάντα, ξύνει, περνάει με γυαλόχαρτο και βερνίκι το ξύλο και τις τραβέρσες της πέργκολας, κλαδεύει όλα τα μαραμένα κλαδιά που κρέμονται ατίθασα, ξεχορταριάζει, βγάζει ένα σωρό σακούλες με σκουπίδια - χαρτιά, ξερά φύλλα, σίδερα, πλαστικά, άδεια κονσερβοκούτια, κι άλλα σπασμένα κλαδιά. Το τελικό αποτέλεσμα είναι μια αρκετά πλατιά ανοιχτωσιά σκασμένου εδάφους. Αν το σπίτι ήταν δικό της, σκέφτεται, θα έβαζε γκαζόν ή φεστούκα, ίσως και τις πικροδάφνες που της σύστησε ο Πίτερ, για να φτιάξει ένα φυσικό φράχτη και να προστατευτεί από τ' αδιάκριτα βλέμματα, αλλά τι ανοησίες λέει, το σπίτι δεν είναι δικό της, δεν θα κάνει όλη αυτή την προσπάθεια για το τίποτα.

Ένα πρωί, ητσιγγάνα από τα περίχωρα ξεπροβάλλει και τη ρωτάει αν θέλει γλάστρες.

«Έχω μπερεκέτι», της λέει.

Της πουλάει ένα σωρό για πολύ λίγα λεφτά. Είναι όλες παλιές, αλλά τη Νατ δεν την πειράζουν τα ξεφλουδίσματα στις κεραμικές ούτε η μούχλα στις πήλινες. Επιπλέον υπάρχουν δυο τεράστια πιθάρια που αν πλυθούν καλά θα είναι υπέροχα. Κα-

θώς είναι αρκετά βαριά, ο άντρας της τσιγγάνας τη βοηθάει να τα φέρει στο σπίτι μαζί με τα δύο από τα τρία παιδιά του. Της Νατ της αρέσει αυτή η οικογένεια. Είναι φασαριόζα και αλέγγρα, δεν γκρινιάζουν όλη μέρα, όπως η κοπέλα στο μπακάλικο. Τα παιδιά χαϊδεύουν τον Σούφρα κι εκείνη τον βλέπει για πρώτη φορά να κουνάει την ουρά του και να κάνει κύκλους γύρω απ' τον εαυτό του, ενστικτωδώς έτοιμος για παιχνίδι.

«Τώρα θα μαζέψεις φιντάνια από δω κι από κει κι έτοιμος ο κήπος στο πι και φι», της λέει ο τσιγγάνος φεύγοντας. «Ούτε φυτώριο θες ούτε τίποτα».

Πράγματι. Η Νατ μαζεύει φυτά από τα κοντινά σπίτια, πολλά απ' αυτά ακατοίκητα, κλαδιά που ξεπροβάλλουν από τους φράχτες των οικοπέδων και η απώλειά τους δεν αποτελεί κανένα πρόβλημα για τους ιδιοκτήτες. Ωστόσο, όταν ο Πίτερ βλέπει τι έχει κάνει, δείχνει ενοχλημένος. Μα τι ανάγκη είχε; Δεν της είπε πως υπάρχει εκεί κοντά φυτώριο, ένα που είναι πάνμφηνο; Εκείνος ο ίδιος θα μπορούσε να της έχει δώσει πολλά φιντάνια, ακόμα κι ολόκληρα φυτά. Πράγματι, της χαρίζει ένα ρωμαλέο κάκτο στον οποίο ξεπροβάλλουν ήδη κάτι μικρά φούξια λουλούδια. Η Νατ τον τοποθετεί δίπλα στην πόρτα. Είναι ένας θεαματικός κάκτος, που τραβάει την προσοχή με την παρουσία του και μόνο.

Η αλλαγή είναι αναμφισβήτητη. Τα φιντάνια πιάνουν καλά, μεγαλώνουν μέρα με τη μέρα. Η Ρομπέρτα, η ηλικιωμένη γυναίκα του κίτρινου σπιτιού, πλησιάζει να κοιτάξει και της δίνει συγχαρητήρια μ' ενθουσιασμό. Η Νατ νιώθει αμέσως έλξη για κείνη. Γιατί την αποκάλεσε μάγισσα η κοπέλα του μπακάλικου; Αν κάτι ξεχωρίζει σ' αυτή τη γυναίκα, είναι η γλυκύτητά της. Νέα θα πρέπει να ήταν αρκετά όμορφη. Κάτι από κείνη

την ομορφιά ανιχνεύεται ακόμη στις στιλάτες γραμμές της μύτης και του στόματος, αν και το πιο χτυπητό είναι τα μάτια της, σκούρα, διαπεραστικά και ζεστά. Τα μαλλιά της, πολύ λευκά και λεπτά, απλώνονται σαν απαλή ομίχλη στο κεφάλι της. Η γυναίκα αναλύεται σε επαίνους θαυμάζοντας τη δουλειά της Νατ. Της λέει πως, από τη στιγμή που ήρθε, όλα άλλαξαν πολύ, και πως οι αλλαγές –όλες οι αλλαγές– είναι πάντα για καλό.

«Νερό που λιμνάζει, βρομάει», της λέει κλείνοντάς της το μάτι.

Η Νατ αντιλαμβάνεται πως πιστεύει ότι έχει αγοράσει το σπίτι. Κανένας άνθρωπος που είναι στα καλά του, σκέφτεται, δεν θα έμπαινε σε τόσο κόπο για ένα νοικιασμένο παλιόσπιτο.

Ακόμη και μια τρελή γριά μπορεί να το δει αυτό.

Επιστρέφει στη μετάφραση με όρεξη, αλλά ο ενθουσιασμός της αρχίζει να ξεφουσκώνει. Υπερισχύουν οι λέξεις που κάποιος άλλος έγραψε πριν από κείνη, λέξεις προσεκτικά διαλεγμένες, επιλογές μεταξύ όλων των πιθανών, βαλμένες σε τάξη μ' έναν μοναδικό ανάμεσα στους άπειρους συνδυασμούς που κρίθηκαν ακατάλληλοι. Αν θέλει να το κάνει καλά –και θέλει–, θα πρέπει να λάβει υπόψη της κάθε μία απ' αυτές τις επιλογές. Αν το δει έτσι όμως, σημαίνει πως θα φτάσει ως την εξάντληση και την παράλυση. Ξεσπυρίζοντας τη γλώσσα σε τέτοιο επίπεδο συνειδητότητας, την απογυμνώνει από το νόημά της. Κάθε λέξη γίνεται εχθρός και η μετάφραση αρχίζει να μοιάζει πολύ με μονομαχία με μια προηγούμενη, και καλύτερη, εκδοχή του κειμένου της. Προχωράει τόσο αργά, που απελπίζεται. Είναι η ζέστη, η μοναξιά, η έλλειψη αυτοπεποίθησης, ο φόβος; Ή είναι απλά –και θα πρέπει να το παραδεχτεί– η ανεπάρκειά της, η αδεξιότητά της;

Όσο για τον Σούφρα, τα πράγματα επίσης δεν πηγαίνουν όπως τα περίμενε. Ο σκύλος αρνείται να μπει στο σπίτι, έρχεται και φεύγει όποτε του καπνίσει, δεν ακολουθεί κανέναν κανόνα. Είναι φανερό πως, εξαιτίας κάποιου τραύματος, δεν εμπιστεύεται τους κλειστούς χώρους· αυτό που δεν καταλαβαίνει η Νατ είναι γιατί δεν την εμπιστεύεται επιτέλους ύστερ' από τόσες μέρες δίπλα της. Θυμάται που τον είχε δει να παίζει με τα τσιγγανάκια και προσπαθεί να τον χαϊδέψει όπως έκαναν εκείνα –πίσω από τ' αυτιά, στα πλευρά του–, αλλά ο σκύλος συμπεριφέρεται αμυντικά και φεύγει, φανερά ενοχλημένος.

Τον τελευταίο καιρό, γύρω στις δύο ή τις τρεις τα ξημερώματα, μια συναυλία από γαβγίσματα κι αλυχτίσματα απλώνεται αρκετά χιλιόμετρα τριγύρω, λες κι όλοι οι σκύλοι της Εσκάπα τρελαίνονται ταυτόχρονα και προκαλούν ο ένας τον άλλο. Η Νατ αναρωτιέται από πού έρχονται όλ' αυτά τα σκυλιά, γεμάτα με τέτοια απελπισία κι επιθετικότητα. Δεν μοιάζουν να είναι τα ίδια που βλέπει κατά τη διάρκεια της μέρας να λαγοκοιμούνται και να οσμίζονται ήρεμα τους δρόμους. Κι αν είναι, σε τι οφείλεται αυτή η βραδινή μεταμόρφωση; Γιατί τα ήμερα σκυλιά γίνονται άγρια όλα μαζί; Κι αν μεταμορφωθεί κι ο Σούφρας και μπει κι αυτός στον καβγά και βγει από κει σε μαύρα χάλια; Φοβισμένη ότι μπορεί να το σκάσει, αποφασίζει να τον δένει σ' έναν πάσσαλο. Μπορεί ο φόβος της να είναι υπερβολικός, να μη στέκει –αυτό σκέφτεται όταν ξυπνάει–, αλλά κάθε βράδυ επιστρέφει, και τότε είναι αληθινός κι αναμφισβήτητος.

Δεν ήταν στα σχέδιά της να δένει τον Σούφρα, αλλά δεν μπορεί να σκεφτεί τίποτ' άλλο για να τον ελέγχει. Πριν, όταν έβλεπε δεμένο σκυλί σε οικόπεδο, της φαινόταν βαναυσότητα και κατηγορούσε τους ιδιοκτήτες του. Τώρα κάνει κι εκείνη το

ίδιο, και ίσως για τους ίδιους λόγους. Δικαιολογείται στον εαυτό της με την υπόσχεση πως θα είναι ένα περιστασιακό μέτρο, πως όταν δημιουργήσει μαζί του μια σταθερή επικοινωνία, θα τον αφήσει ελεύθερο και πως θα τον καταφέρει ακόμη και να κοιμάται μέσα στο σπίτι, δίπλα της, για να της κάνει παρέα.

Ωστόσο, ο Πίτερ δεν θεωρεί πως είναι δυνατό ν' αλλάξει ο Σούφρας. Κάθε φορά που περνάει να χαιρετήσει τη Νατ, τον λοξοκοιτάζει και της λέει πως δεν αξίζει τον κόπο να προσπαθήσει: το ζωντανό, τη βεβαιώνει, έχει πάθει ζημιά. Επιμένει στην ιδέα να τον επιστρέψει. Όσο περισσότερο χρόνο αφήνει να κυλήσει, τόσο πιο δύσκολο θα είναι. Δεν θ' αποφασίσει ποτέ να τον ακούσει; Η Νατ σκέφτεται πως ο Πίτερ, διαψεύδοντας την εικόνα του πράου ανθρώπου, ακόμη και το παρατσούκλι με το οποίο τον ξέρουν, αναζητάει πάντα τη σύγκρουση, ή τουλάχιστον την ψάχνει με το σπιτονοικοκύρη της, παρακινώντας τη να αντιπαρατεθεί μαζί του. Δεν είναι μονάχα το ζήτημα με τον ανεμιστήρα –που της το θυμίζει συχνά–, αλλά και οι ατέλειες του σπιτιού και κυρίως το σκυλί. Η Νατ όμως σκέφτεται: αν είναι τόσο κακός άνθρωπος ο ιδιοκτήτης, τι να αξιώσει από τον Σούφρα, που έζησε μαζί του και ποιος ξέρει τι υπέφερε δίπλα του. Ο ίδιος ο Πίτερ της είπε ποια είναι η συμπεριφορά του με τα ζωντανά του: τα χρησιμοποιεί κι ύστερα τα εγκαταλείπει. Αν είχε τον Σούφρα από κουτάβι, ο σκύλος θα είχε καταλάβει τι θα έκανε και μ' εκείνον.

Η Νατ έχει την ευκαιρία να το αλλάξει αυτό, να στρέψει τα πράγματα στην αντίθετη κατεύθυνση, και μονάχα γι' αυτό, επειδή υπάρχει αυτή η πιθανότητα και είναι στο χέρι της, αρνείται να ενδώσει.